

11. Interpelácia poslanca Národnej rady Slovenskej republiky M. Hubu na ministra životného prostredia Slovenskej republiky P. Žigu podaná 23. mája 2014 vo veci Rámcovej smernice EÚ o vode a ochrany vôd v SR

Bratislava 21. 5. 2014

Vec: Interpelácia člena vlády

Vážený pán minister,

dovoľte, aby som sa na Vás obrátil s nasledujúcou interpeláciou.

Smernica č. 2000/60/ES (Rámcová smernica o vode - RSV) tvorí legislatívny rámec pre komplexnú ochranu vôd a na vode závislých vodných a suchozemských ekosystémov, založenú na princípe integrovaného riadenia povodí. Cieľom smernice je okrem iného dosiahnuť dobrý stav/potenciál vôd, zabrániť zhoršovaniu stavu vodných útvarov a dosiahnuť súlad s legislatívnymi normami a cieľmi do roku 2015 v prípade chránených území (Natura 2000).

Implementáciu rámcovej smernice o vode má na Slovensku zabezpečovať ministerstvo životného prostredia. Ukazuje sa však, že viaceré dokumenty spracúvané v rámci implementácie RSV sa vypracúvajú len formálne, bez reálnej účasti samospráv, odbornej a laickej verejnosti a následne aj výsledné dokumenty sa adekvátne nepoužívajú v praxi - príkladom je Vodný plán SR. Zdá sa, že ministerstvo rezignovalo na ochranu vôd, keďže jednostranne presadzuje iba využívanie vôd, pričom v súčasnosti na Slovensku nikto nechráni a negarantuje dosiahnutie požadovaných environmentálnych cieľov, vyplývajúcich (aj) z RSV.

RSV stanovuje, že v dôsledku nových infraštruktúrnych projektov a rozvojových činností je možné aj „nedosiahnuť“ environmentálne ciele, na čo je však potrebné udeliť tzv. výnimku z environmentálnych cieľov. To je však možné iba vo veľmi špecifických prípadoch a vždy v súlade s čl. 4.7. RSV. Tento článok je do národnej legislatívy transponovaný nedostatočne, v dôsledku čoho sa mnohé vodné stavby, malé vodné elektrárne či tzv. protipovodňové projekty celé roky pripravujú a realizujú v rozpore s rámcovou smernicou o vode a jej princípmi, na čo opakovane upozorňujú viaceré podania a sťažnosti smerujúce na Európsku komisiu. Existuje reálne riziko, že práve z týchto dôvodov nebudú zo starých fondov EÚ preplatené viaceré už zrealizované stavby a nové fondy sa nebudú môcť čerpať.

V prvej polovici roka 2013 MŽP pripravilo návrh novely zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov. V rámci medzirezortného pripomienkovania ministerstvo na začiatku septembra 2013 akceptovalo pripomienku mimovládnych organizácií ohľadom úpravy § 16 ods. 6 návrhu zákona, čím súhlasilo s úplnou transpozíciou čl. 4.7. rámcovej smernice o vode. V januári 2014 bol materiál odoslaný na prerokovanie do vlády SR a následne bolo 8. 1. 2014 rokovanie o tomto bode prerušené. Existujú náznaky, že novela vodného zákona „stojí“ práve kvôli tomu, aby štátne orgány narýchlo udelili povolenia na využívanie vôd v rozpore s čl. 4.7., ktoré by neskôr už nebolo možné ani na základe národnej legislatívy.

Ochranu vôd by malo Ministerstvo životného prostredia SR zabezpečovať (okrem správnej a úplnej transpozície a reálnej implementácie rámcovej smernice o vode) aj svojimi stanoviskami, usmerneniami a vyjadreniami ústredného orgánu štátnej správy. Tieto však vo viacerých prípadoch namiesto odkazov na Vodný plán SR a požiadaviek na zapracovanie princípov obsiahnutých v rámcovej smernici o vode obsahujú odkazy na vývojom prekonané

a dávno neplatné dokumenty ako je napr. Generel ochrany a racionálneho využívania vôd z r. 2002, ktoré nemohli žiadnymi spôsobom reagovať na princíp riadenia povodí, keďže vznikli v inom čase a v inom legislatívnom rámci. Ministerstvo netrvá na aktualizáciách územných plánov regiónov v zmysle Vodného plánu SR. Podobne ani v zmysle vodného plánu nezabezpečilo aktualizáciu Koncepcie územného rozvoja SR.

V súčasnosti je rozbehnutý druhý plánovací cyklus v rámci RSV. Na základe mapovania a programov monitorovania mali byť spracované a vyhodnotené vplyvy a dopady ľudskej činnosti ako aj opatrení navrhnutých v rámci I. cyklu vodného plánovania na stav vôd (v zmysle čl. 5 RSV). Na základe tohto hodnotenia sa mal spracovať aktualizácie ostatných dokumentov. Bez poznania toho, ako sa zmenil stav vôd za predchádzajúce obdobie, či boli navrhnuté opatrenia účinné a ako, nie je možné spracovať aktuálne a dobré dokumenty, ako napr. *hlavné vodohospodárske problémy* či *nové plány manažmentu povodí*.

V reakcii na vyššie uvedený alarmujúci stav mi dovoľte, vážený pán minister, aby som sa na Vás na záver mojej interpelácie obrátil s nasledujúcimi konkrétnymi otázkami, na ktoré očakávam Vaše konkrétne odpovede.

- 1) V akom stave sa momentálne nachádza návrh novely zákona o vodách?
- 2) Kedy MŽP SR zabezpečí správnu a úplnú transpozíciu čl. 4.7. rámcovej smernice o vode do národnej legislatívy a praxe?
- 3) Akým spôsobom chcete zabezpečiť informovanosť, konzultácie a angažovanosť verejnosti v zmysle čl. 14 rámcovej smernice o vode v rámci II. cyklu vodného plánovania?
- 4) Pripravuje ministerstvo životného prostredia pre zainteresovanú verejnosť workshopy; otvorené konzultácie, zriadi kontaktný bod alebo inak bude poskytovať informácie, výsledky monitoringu a iné podklady?
- 5) Prečo dosiaľ MŽP SR nezabezpečovalo účasť zainteresovanej odbornej a laickej verejnosti tak, ako sa to požaduje v RSV?
- 6) Kde a ako môže verejnosť získať výsledky hodnotenia vplyvov a dopadov ľudskej činnosti, ako aj hodnotenia dopadov opatrení navrhnutých v rámci I. cyklu vodného plánovania na stav vôd (predovšetkým hodnotenie ekologického stavu/potenciálu a chemického stavu útvarov povrchových vôd a hodnotenie kvantitatívneho stavu a chemického stavu útvarov podzemných vôd)? Zároveň týmto žiadam o poskytnutie výsledkov týchto hodnotení v elektronickej podobe.
- 7) Ako konkrétne (mimo povinného zverejňovania dokumentov v rámci cyklov vodného plánovania) zabezpečuje ministerstvo životného prostredia implementáciu rámcovej smernice o vode, osobitne ako zabezpečuje zavedenie opatrení do praxe? Vydalo ministerstvo napríklad nejaké usmernenia pre orgány štátnej správy, organizuje všeobecne prístupné workshopy a semináre, zriadilo kontaktný bod, alebo inak poskytovalo podporu samosprávam, orgánom územného plánovania, zainteresovaným subjektom a verejnosti pri praktickej implementácii smernice o vode?
- 8) V marci 2011 schválila vláda SR uznesením č. 178/2011 „Návrh koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030“, ktorý iniciatívne spracovalo ministerstvo životného prostredia. Na základe tohto dokumentu sa povolilo (a povoľuje) umiestňovanie a realizácia množstva MVE - často v rozpore s čl. 4.7. rámcovej smernice o vode. Podľa niektorých vyjadrení ministerstva sa táto koncepcia

Mikuláš Huba
poslanec Národnej rady Slovenskej republiky

v súčasnosti prehodnocuje. Je to pravda? Ak áno, kto je za toto prehodnocovanie zodpovedný, kto konkrétne (menovite) sa na ňom zúčastňuje, s akými výsledkami, v akom časovom horizonte budú známe definitívne výsledky a následné rozhodnutia a ako ministerstvo zabezpečuje/plánuje zabezpečiť účasť zainteresovanej verejnosti na tomto procese?

- 9) Ministerstvo životného prostredia SR dlhodobo presadzuje budovanie veľkých infraštruktúrnych projektov, ktoré nie sú menovite uvedené vo Vodnom pláne SR, a teda na ne nie je možné schváliť výnimku podľa čl. 4.7. rámcovej smernice o vodách. Ide napríklad o Vodnú nádrž Tichý Potok, Vodné dielo Slatinka, mnohé technické projekty tzv. protipovodňovej ochrany na vodných tokoch. Akým spôsobom a kedy zabezpečilo ministerstvo posúdenie týchto projektov v zmysle čl. 4.7. RSV? Žiadam uviesť konkrétne dokumenty!
- 10) V októbri 2013 predstavil minister životného prostredia a generálny riaditeľ Slovenského vodohospodárskeho podniku š.p. „Program/stratégiu protipovodňovej ochrany SR do roku 2020“. Malo by ísť o. i. o zoznam plánovaných opatrení vrátane finančných nárokov, stavať by sa mali hrázde, poldre, vodné nádrže, čerpace stanice, mali by sa upravovať vodné toky najmä na miestach, kde sa už v minulosti povodne vyskytli a spôsobili škody. Kde je možné získať tento zoznam opatrení v plnom znení? Kedy a kto ho vytváral? Ako bolo zabezpečené posúdenie týchto opatrení v zmysle rámcovej smernice o vode, najmä jej čl. 4.7.?
- 11) Prečo vláda SR za nepochybné súhlasu Vášho mi ministerstva zrušila post Splnomocnenca vlády pre integrovaný manažment povodí, keď takýto post plne korešponduje s filozofiou RSV? Žiadam o poskytnutie Vami neraz spomínaného dokumentu „Program/stratégia protipovodňovej ochrany SR do roku 2020“ v plnom znení vrátane zoznamu navrhovaných opatrení a projektov (nielen v podobe power pointovej prezentácie)!

Za Vašu konkrétnu odpoveď Vám vopred ďakujem.

S pozdravom

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaznamenania:		
23-05-2014		
Číslo spisu: 11621-531/2014		
Listy: 1/-	Prílohy: 1/2	
RZ	ZH	LU

Vážený pán
Peter Žiga
minister životného prostredia SR
MŽP SR
Nám. E. Štúra 1
812 35 Bratislava